

УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИВРЕДУ И ПРАВОСУЂЕ У НОВОМ САДУ

ОБРАЗАЦ ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

кандидаткиње Јелене Лукавац под називом: „Предузимање криминалистичких радњи и допринос
полиције расветљењу кривичних дела“

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију</p> <p>Одлуком Наставно–научног већа Правног факултета за привреду и правосуђе у Новом Саду број 1/2-5 20.02.2023. године, одређена је Комисија за оцену докторске дисертације кандидаткиње Јелене Лукавац под називом „Предузимање криминалистичких радњи и допринос полиције расветљењу кривичних дела“.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <ol style="list-style-type: none">
Проф. др Јелена Матијашевић, редовни професор, Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду, Универзитет Привредна академија у Новом Саду - <i>ментор</i>
Проф. др Дарко Маринковић, редовни професор, Криминалистичко-полицијски Универзитет, Београд –<i>председник Комисије</i>
Проф. др Јоко Драгојловић, ванредни професор, Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду, Универзитет Привредна академија у Новом Саду – <i>члан Комисије</i>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<ol style="list-style-type: none">
Име, име једног родитеља, презиме: Јелена (Зоран) Лукавац
Датум рођења, општина, Република: 21.01.1991. године, Нови Сад, Нови Сад, Република Србија
Претходно стечено звање (датум и место одбране): Мастер правник (2015.год; Нови Сад); Наслов: Етиологија сексуалног насиља
Научна, односно уметничка област из које је претходно стечено звање: Кривичноправна
Приказ стручних, научних, односно уметничких, радова (по категоријама): Матијашевић-Обрадовић Ј., Лукавац, Ј.: „Поступање са притвореницима према одредбама Законика о кривичном поступку, са освртом на Европска правила о поступању са лицима лишеним слободe“, Европско законодавство, Институт за међународну политику и привреду (ИМПП), Бр. 59, 2017., стр. 384-407 Лукавац, Ј.: „Малолетни сексуални преступници“, Право-теорија и пракса, бр. 1-3, стр. 25-28, 2017; Издавач: Правни факултет за привреду и правосуђе – Универзитет Привредна академија, Нови Сад

Матијашевић-Обрадовић, Ј, Лукавац, Ј.: „Опортунитет кривичног гоњења у правној теорији и пракси“, Зборник радова са XIV Међународног научног скупа „Правнички дани Проф. др Славко Царић“ под називом „Независност правосуђа“, одржаног од 21-23. септембра 2017. године у Новом Саду у организацији Правног факултета за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду, стр. 119-133,– ИЗЛАГАЊЕ ПО ПОЗИВУ (позивно писмо)

Лукавац, Ј, Матијашевић-Обрадовић, Ј : „**An analysis od preventive effects of punishment on commission of crime against the environment**“, XXI International Eco-conference®, 27st-29th September 2017, Proceedings „XII Environmental protection of urban and suburban settlements“, Publisher: EKOLOGICAL MOVEMENT OF NOVI SAD

Матијашевић-Обрадовић, Ј, Лукавац, Ј, Милетић, Љ, Ничић, М, Митровић, Н: „**The Impact of the Consumption of Hazardous Chemicals on the Development of Agritourism in Serbia**“, Industrija, Vol. 45, No. 3, 2017, str. 167-182, Ekonomski institut, Beograd, ISSN 0350-0373, DOI: 10.5937/industrija45-15003, UDK: 338.48-53:63(497.11), 005.332:628.4.045(497.11)"2011/2015"

Матијашевић-Обрадовић, Ј, Лукавац, Ј: „Симуловани послови – посебна доказна радња у актуелном кривичном процесном законодавству Србије и европском легислативном оквиру“, Зборник радова са XV Међународног научног скупа „Правнички дани Проф. др Славко Царић“ од 20-22. септембра 2018. године у Новом Саду у организацији Правног факултета за привреду и правосуђе Универзитета Привредна академија у Новом Саду, – ИЗЛАГАЊЕ ПО ПОЗИВУ (позивно писмо)

Матијашевић Обрадовић, Јелена, Лукавац Јелена (2020). Законски третман и став суда у пракси код одређивања и продужавања притвора због могућег понављања или довршавања кривичног дела. У: Зборник радова *Улога државе и права у XXI веку* (ур. Мирко Кулић), са XVII Међународног научног скупа *Правнички дани – Проф. др Славко Царић*, 25. септембар 2020., Правни факултет за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија, Нови Сад, стр. 210-220, ISBN 978-86-6019-104-7, УДК рада: 343.125/.131, УДК зборника радова: 34“20“(082), 340.12“20“(082) Излагање по позиву (позивно писмо од 20.09.2020.)

Лукавац, Јелена (2022). Незаконити докази – (не)уједначена судска пракса као услов за правну (не)сигурност. У: Зборник радова *Право, наука и друштво – актуелна питања и перспективе* (ур. проф. др Милан Почуча), са XIX Међународног научног скупа *Правнички дани – Проф. др Славко Царић*, 23. септембар 2022., Правни факултет за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија, Нови Сад, ИСБН 978-86-86121-51-6, УДК рада: 343.575(497.11), УДК зборника радова: 001:34(082), 316.3:34(082), COBISS.SR-ID 74323209 Излагање по позиву (позивно писмо од 13.09.2022.)

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Предузимање криминалистичких радњи и допринос полиције расветљењу кривичних дела

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Циљ криминалистичке делатности је спречавање и сузбијање криминалитета. Државни органи којима је поверена ова надлежност су органи унутрашњих послова (полиција), јавно тужилаштво и кривични суд. За расветљење кривичних дела у великој мери значајно је ангажовање специјализованих јединица криминалистичке полиције и њихова сарадња са униформисаном полицијом. Будући да је основни задатак полиције откривање кривичних дела и учинилаца, даје јој се могућност предузимања оперативних али и доказних радњи. Самим тим, логично је да се радње полиције у великој мери искључиво везују за предистражни поступак. Када постоје основи сумње да је извршено кривично дело које се гони по службеној дужности, полиција је дужна да без било чијег посебног налога предузме потребне мере да се пронађе учинилац кривичног дела, да се открију и обезбеде трагови кривичног дела и предмети који могу послужити као доказ, као и да прикупи сва обавештења која би могла бити од користи за успешно вођење кривичног поступка. Ове полицијске активности нису регулисане посебним процесним правилима и на њих се не примењују посебне процесне форме карактеристичне за прикупљање доказа, те се резултати оперативних радњи полиције не могу користити као доказ у даљем току кривичног поступка, али се могу користити као важни извори сазнања приликом утврђивања околности од значаја за откривање кривичних дела, као и усмеравање јавног тужиоца приликом предузимања даљих активности и прикупљања доказа. Међутим, током предузимања оперативних радњи полиција може предузети одређену доказну радњу која не трпи одлагање, у ком случају је обавезна да у најкраћем могућем року обавести јавног тужиоца, при чему радње полиције тад постају радње прикупљања доказа које у даљем току кривичног поступка могу бити коришћене као доказ, уколико су спроведене у складу са одредбама ЗКП-а. Расветљење кривичног дела је у директној вези са криминалистичким оперативним и доказним радњама полиције, имајући у виду да су то прве предузете радње надлежног органа након сазнања о извршеном делу.

У складу са претходно реченим, сматрамо да постоји нарочита потреба за истраживањем ове теме како би се сагледало у којој мери рад полиције доприноси расветљењу кривичних дела организованог криминалитета, оперативним радом и примењујући посебне доказне радње, а у којој мери полиција остварује свој допринос расветљењу свих видова криминалитета, примењујући редована доказна средства. Такође потребно је анализирати да ли су актуелна законска решења адекватна када је у питању сарадња полиције и тужилаштва, јер управо од тога зависи покретање кривичног поступка али и резултат истог. Експанзија криминалитета указује на неопходност преиспитивања савремених акционих планова, односно нормативних оквира и државних, националних стратегија, а све у циљу проналажења мањкавости и евентуално адекватнијих и успешнијих начина сузбијања. Дакле, анализом *de lege lata* и *de lege ferenda* одредби у овој материји, могу се изнедрити потенцијално ефикаснија решења, а указивање на значај рада криминалистичке полиције и њене сарадње са јавним тужилаштвом може допринети другачијем приступу у сузбијању криминалитета.

Рад је обухватио истраживање базирано на проучавању и анализи теоријских аспеката, односно литературе из области криминалистике, али и кривичног права, користећи, поред аналитичке и синтетичке методе, дедукцију кроз коју ће се од опште анализе појма криминалистичких радњи, акценат ставити на њихове поделе, а затим и њихов допринос кривичном поступку и разрешењу кривичне ствари. Статистички метод и аксиоматска метода, као опште научне методе, користеће се приликом обраде података и њихове анализе, односно као начин извођења одређених закључака на основу мањег броја полазних основних ставова. За упоређивање доприноса криминалистичких радњи сузбијању организованог криминалитета и осталих видова криминалитета и статистичких стања, стратегија, законских решења и акционих планова у Републици Србији и другим државама, примениће се компаративни метод. С обзиром на то да ће у средишту истраживања бити допринос криминалистичких радњи разрешењу кривичне ствари применом емпиријске методе омогућиће се сагледавање проблема у овом контексту, као и подстицање даљег развоја теоријске мисли у овој области.

У раду, односно истраживању, фокус је на броју покренутих кривичних поступака, подигнутих оптужница и осуђујућих пресуда, у односу на резултате покренутих предистражних поступака у Републици Србији, уз осврт на историјски развој законских прописа у овој области, као и на позитивно правним прописима, тј. *de lege lata* одредби које се односе на ову област. Са друге стране рад обухвата и истраживање у области активности државних органа, њихове могућности деловања у репресивном и превентивном смислу, уз анализу резултата које остварују и могућности унапређења политике сузбијања, односно *de lege ferenda* оквира. Дакле, поред утврђивања доприноса криминалистичке полиције расветљењу кривичних дела, од примарног интереса ће бити и разматрање актуелних, савремених тенденција у сегменту препознавања значаја њиховог рада, као и у домену репресивних и превентивних мера.

Физички опис рада: број страница: 276; поглавља: 6 (са закључком 7); референци: 214, табела: 5, графикона: 5, прилога: 1.

Научна област: Кривичноправна ужа научна област

Предметна одредница, кључне речи: Криминалистичке радње, кривични поступак, предистражни поступак, истражни поступак, полиција, кривична дела, докази, доказни поступак, полицијска овлашћења, оперативне радње, истражне радње.

САДРЖАЈ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. УВОД, ДЕФИНИСАЊЕ ПРЕДМЕТА ИСТРАЖИВАЊА И МЕТОДОЛОГИЈА ОБРАДЕ ТЕМЕ

1.1. Увод

1.2. Предмет и циљ истраживања

1.3. Методологија обраде теме

1.4. Структура рада и тематске целине

1.5. Хипотезе истраживања

2. ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ПОЛИЦИЈЕ У ДРУШТВУ

2.1. Појам полиције

2.2. Положај и улога полиције у кривичном праву

2.3. Историјски приказ развоја полиције

2.4. Настанак полиције у Србији

2.5. Организација полиције

2.6. Основна начела поступања полиције у обављању делатности

3. КРИМИНАЛИСТИЧКА ДЕЛАТНОСТ ПОЛИЦИЈЕ

3.1. Појам криминалистичких радњи

3.2. Однос криминалистичке технике, тактике и методике

3.3. Оперативне криминалистичке радње

3.3.1 Криминалистички експеримент

3.3.2. Прикупљање обавештења од грађана (информативни разговор)

3.3.3. Праћење

3.3.4. Полицијско опажање (опсервирање, осматрање)

3.3.5. Заседа и хватање осумњиченог

3.3.6. Потражна делатност

3.3.7. Рација

3.3.8. Полиграфско тестирање

3.4. Кривичнопроцесне (доказне) радње полиције

3.4.1. Увиђај

3.4.2. Реконструкција догађаја

3.4.3. Претресање

3.4.5. Привремено одузимање предмета

3.4.6. Криминалистичко форензичка регистрација, узимање других узорака и криминалистичко

форензичка вештачења и анализе

3.4.7. Препознавање

3.4.8. Саслушање осумњиченог (окривљеног)

4. ПОЛИЦИЈСКА ОВЛАШЋЕЊА У УПОРЕДНОМ ЗАКОНОДАВСТВУ

4.1. Полицијска овлашћења у законодавству Републике Србије

4.2. Полицијска овлашћења у законодавству Републике Хрватске

4.3. Полицијска овлашћења у законодавству Републике Црне Горе

4.4. Начелне карактеристике полицијских овлашћења у упоредном законодавству

5. ПОЛИЦИЈА У ПРЕДИСТРАЖНОМ ПОСТУПКУ И ИСТРАЗИ

5.1. Законски концепт предистражног поступка

5.2. Законски концепт истраге

5.3. Правни положај полиције у предистражном поступку и истрази

5.4. Однос између јавног тужиоца и полиције у предистрази и истрази

6. ИСТРАЖИВАЧКИ ДЕО

6.1. Статистички показатељи криминалитета пунолетних лица у Републици Србији и учешћа и доприноса полиције расветљењу кривичних дела

6.2. Истраживање путем анкетног упитника

6.2.1. Резултати анкете

6.2.2. Анализа резултата анкете са графичким приказима

7. ЗАКЉУЧАК

8. ЛИТЕРАТУРА

8.1. Књиге и чланци

8.2. Национални и међународни прописи

8.3. Судска пракса

8.4. Интернет извори

9. СПИСАК ТАБЕЛА И ГРАФИКОНА

10. ПРИЛОЗИ

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

Докторска дисертација „Предузимање криминалистичких радњи и допринос полиције расветљењу кривичних дела“ садржи седам главних целина (укључујући увод и закључак) и литературу, по следећој систематици:

У уводном делу рад се бави елаборацијом основних уводних напомена, предметом и циљем рада (како општим, тако и специфичним циљевима), значајем и методама истраживања, као и хипотезама истраживања.

У другом поглављу под називом „Положај и улога полиције у друштву“, анализирани су појам полиције, положај и улога полиције у кривичном праву, историјски приказ развоја полиције, настанак полиције у Србији, организација полиције, те основна начела поступања полиције у обављању делатности.

У трећем поглављу под називом „Криминалистичка делатност полиције“, анализиран је појам криминалистичких радњи, однос криминалистичке технике, тактике и методике, те оперативне криминалистичке радње (криминалистички експеримент, прикупљање обавештења од грађана (информативни разговор), праћење, полицијско опажање (опсервирање, осматрање), заседа и хватање осумњиченог, потражна делатност, рација, полиграфско тестирање), затим, кривичнопроцесне (доказне) радње полиције (увиђај, реконструкција догађаја, претресање, привремено одузимање предмета, криминалистичко форензичка регистрација, узимање других узорака и криминалистичко форензичка вештачења и анализе, препознавање и саслушање осумњиченог (окривљеног).

Четврто поглавље под називом „Полицијска овлашћења у упоредном законодавству“, анализира полицијска овлашћења у законодавству Републике Србије, полицијска овлашћења у законодавству Републике Хрватске, полицијска овлашћења у законодавству Републике Црне Горе, те начелне карактеристике полицијских овлашћења у упоредном законодавству.

У петом поглављу под називом „Полиција у предистражном поступку и истрази“, учињен је кратак осврт на законски концепт предистражног поступка, законски концепт истраге, правни положај полиције у предистражном поступку и истрази, те однос између јавног тужиоца и полиције у предистрази и истрази.

Шесто поглавље се бави истраживањем („Истраживачки део“). У овом делу прво је учињена анализа статистичких показатеља криминалитета пунолетних лица у Републици Србији и учешћа и доприноса полиције расветљењу кривичних дела, затим, истраживање путем анкетног упитника, анализирани су резултати анкете, те учињена анализа резултата анкете са графичким приказима.

Седмо поглавље дисертације садржи закључна разматрања и закључне осврте на релевантна питања која су у току израде дисертација била анализирана.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На крају дисертације, кандидаткиња издваја следеће битне закључке, аргументоване свим претходно наведеним и укратко појашњеним целинама:

Питање положаја полиције, као једног од кључних учесника друштвеног реаговања на

криминалитет, затим питање предузимања криминалистичких радњи од стране полиције, те њеном доприносурасветљењу кривичних дела, значајно последњих година заокупља пажњу домаће научне и стручне јавности. Ефекти реформи кривичног и кривичног процесног законодавства у претходне скоро две деценије одразили су се и на поједина питања која се тичу положаја, улоге и овлашћења у поступању припадника полиције.

Полиција је активан субјект предистражног поступка. Фаза предистражног поступка представља кључни стадијум код покретања кривичног поступка, јер се кроз исти огледа будућа непосредна правилна примена начела правичног суђења и начела истине као и заштита људских права. Основни задатак полиције је откривање кривичних дела и учинилаца, за шта је од изузетног значаја ангажовање специјализованих јединица криминалистичке полиције и њихова сарадња са униформисаном полицијом. Из тог разлога даје јој се могућност предузимања оперативних али и доказних радњи. С тим у вези, логично је да се радње полиције у великој мери искључиво везују за предистражни и истражни поступак којим руководи јавни тужилац.

Репресивни вид деловања у циљу заштите од криминалитета може се сагледати кроз кривични поступак у ком се процесуира потенцијални учинилац кривичног дела који је својим радњама угрозио државу или појединца. Како криминалитет представља најсложенију и најопаснију претњу савременом друштву, радње полиције усмерене на сузбијање криминалитета, и њихова сарадња са правосудним органима, од изузетног су значаја.

У уводном делу дисертације је истакнуто да је дужност кривичног суда да утврди истину, полазећи од лимитираног начела истине, с обзиром на то да је терет доказивања оптужбе на органу гоњења уз граничну доказну иницијативу суда, а сам поступак је страначки у складу са расправним начелом, те да је само она истина, утврђена у законитом поступку, на основу прикупљених и изведених доказа у складу са законом, правно релевантна.

Такође, из до сада реченог, више је него јасно да су предистражни и истражни поступак стадијуми у којим се несумњиво прикупља највише доказа и сазнања од стране криминалистичке полиције под руководством јавног тужиоца, на основу којих исти као орган гоњења, а касније као странка у поступку, одлучује о покретању или даљем учествовању у кривичном поступку. Сходно реченом, предмет овог истраживања био је анализа радњи полиције, њене улоге у кривичном поступку и доприноса утврђивању материјалне истине.

Дисертација се у разради предмета, доказивању хипотеза и постизању претходно дефинисаног циља, темељи на разноврсном методолошком приступу. Основни теоријски контекст рада обухватио је проучавање и анализу теоријских извора претежно из области криминалистике, али и кривичног и кривичног процесног права. Поред аналитичко-синтетичке методе, били су примењени методи индукције и дедукције, са циљем да се анализом и тумачењем појединих радњи уочи њихов допринос у постизању коначне сврхе кривичног поступка (метод индукције), а сходно дедуктивном методу, да се кроз општу анализу појма криминалистичких радњи, акценат стави на њихове поделе, а затим и њихов допринос кривичном поступку и разрешењу кривичне ствари. Осврт на настанак и ранији нормативни оквир у вези са радом полиције, као и њену улогу у друштву и прво регулисање органа и послова полиције у Републици Србији, али и других релевантних питања, свакако је укључио историјски метод.

Истраживачки део рада обухватио је примену статистичког метода приликом анализе

релевантних званичних статистичких података, као и аксиоматског метода, као опште научне методе, у циљу обраде података и њихове анализе, односно у циљу извођења одређених закључака на основу мањег броја полазних основних ставова. За упоређивање доприноса криминалистичких радњи у сузбијању криминалитета, те односа званично регистрованих података и статистичких стања са стратегијским и законским приступом у држави, примењен је компаративни метод, док је упоредни метод био од значаја у делу анализе и поређења нашег законодавства и праксе са законским решењима и праксом у другим државама.

С обзиром на то да је у средишту истраживања био допринос криминалистичких радњи у разрешењу кривичне ствари примена емпиријске методе омогућила је сагледавање проблема у овом контексту, као и подстицање даљег развоја теоријске мисли у овој области.

У дисертацији, односно истраживању, фокус је био на броју покренутих кривичних поступака, подигнутих оптужних аката и осуђујућих пресуда, у односу на резултате покренутих предистражних поступака у Републици Србији, уз осврт на историјски развој законских прописа у овој области, као и на позитивноправним прописима, тј. де леге лата одредби које се односе на ову област. Са друге стране, рад је обухватио и истраживање у области активности државних органа, њихове могућности деловања у репресивном и превентивном смислу, уз анализу резултата које остварују и могућности унапређења политике сузбијања криминалитета, односно де леге ференда оквира. Дакле, поред утврђивања доприноса криминалистичке полиције расветљењу кривичних дела, од примарног интереса било је и разматрање актуелних, савремених тенденција у сегменту препознавања значаја њиховог рада, као и у домену репресивних и превентивних мера.

Пре него што се учини осврт на закључке поводом истраживања у раду, учиниће се краћи осврт на структуру појединачних поглавља у дисертацији.

У уводном делу, рад се бави концептом теме истраживања, основним напоменама, као и предметом и циљем истраживања. Поред реченог, у уводном делу је опредељена и методологија обраде теме, а дефинисане су и хипотезе истраживања.

Друго поглавље дисертације под називом „Положај и улога полиције у друштву“ бави се на првом месту појмом и карактеристикама полиције, затим анализом положаја и улоге полиције у кривичном праву, историјским приказом развоја полиције, као и настанком полиције у Србији. Поред реченог, питања која се у овом поглављу анализирају јесу и организација полиције, као и основна начела поступања у обављању полицијске делатности.

Треће поглавље дисертације под називом „Криминалистичка делатност полиције“ прво је обухватило поднаслову који се тичу појма криминалистичких радњи и односа криминалистичке технике, тактике и методике, а потом и поднаслов о оперативним криминалистичким радњама, те кривичнопроцесним (доказним) радњама полиције.

Четврто поглавље под називом „Полицијска овлашћења у упоредном законодавству“ обухватило је упоредноправну анализу полицијских овлашћења у законима Републике Србије, Републике Хрватске и Републике Црне Горе.

Пето поглавље под називом „Полиција у предистражном поступку и истрази“ садржи анализу законског концепта предистражног поступка, законског концепта истраге, правног положаја полиције у предистражном поступку и истрази, те односа између јавног тужиоца и полиције у предистрази и

истрази.

Шесто поглавље је истраживачко поглавље, које је посвећено анализи статистичких и оригиналних истраживачких података о одређеним параметрима заступљености рада полиције у расветљењу кривичних дела у Републици Србији. Истраживање је, према већ дефинисаној методологији, у првом делу овог поглавља засновано на подацима Републичког завода за статистику, док су у другом делу представљени резултати истраживања путем анкетног упитника. Наиме, у циљу сагледавања учешћа и доприноса полиције расветљењу кривичних дела у Републици Србији анализирали су се званични релевантни параметри у поступању правосудних органа у Републици Србији, а поводом поднетих кривичних пријава, подигнутих оптужница и донетих пресуда у кривичним поступцима према пунолетним лицима на простору Републике Србије. Потом, како би јасније сагледали однос и ставове стручне јавности према учешћу и доприносу полиције расветљењу кривичних дела у Републици Србији, спроведено је истраживање путем анкетног упитника. Истраживање је обухватило само стручну јавност односно сараднике и судије Основног суда у Новом Саду, Вишег суда у Новом Саду, Основне јавне тужиоце у Новом Саду и Више јавне тужиоце у Новом Саду, као и адвокате у Новом Саду. Дакле, циљ овог истраживања било је долажење до мишљења и перцепције стручне јавности када је реч о учешћу и доприносу полиције расветљењу кривичних дела у Републици Србији.

У оквиру првог дела истраживања (статистички показатељи криминалитета пунолетних лица у Републици Србији и учешћа и доприноса полиције расветљењу кривичних дела), а у циљу сагледавања учешћа и доприноса полиције расветљењу кривичних дела у Републици Србији, анализирали су се званични релевантни параметри у поступању правосудних органа у Републици Србији, а поводом поднетих кривичних пријава, подигнутих оптужница и донетих пресуда у кривичним поступцима према пунолетним лицима на простору Републике Србије. Истраживање је засновано на подацима Републичког завода за статистику, и обухватило је анализу података за петогодишњи период, од 2017. године до 2021. године.

Подаци који су табеларно приказани у раду односе се на следеће параметре: пријављена пунолетна лица према кривичном делу, за период 2017–2021. године; пријављена пунолетна лица према групама кривичних дела, подносиоцу кривичне пријаве и начину подношења пријаве, за 2021. годину; оптужена пунолетна лица према кривичном делу, за период 2017–2021. године; осуђена пунолетна лица према кривичном делу, за период 2017–2021. године.

Закључци су следећи:

Може се уочити да су се у првој табели (пријављена пунолетна лица према кривичном делу, за период 2017–2021. године) издвојила три кривична дела према броју поднетих кривичних пријава, а у односу на укупни криминалитет. То су: Кривична дела против имовине са највише поднетих кривичних пријава, затим, Кривична дела против брака и породице и Кривична дела против безбедности јавног саобраћаја.

У другој табели анализирао се број пријављених пунолетних лица према групама кривичних дела, подносиоцу кривичне пријаве и начину подношења пријаве, за 2021. годину. Уочава се да, сходно критеријуму - Подносилац кривичне пријаве, МУП је поднео чак 57.308 кривичних пријава. Други подносиоци кривичних пријава су: Оштећени грађанин – 14.199, затим, Други грађанин – 630, затим, Оштећено предузеће или друго правно лице – 4.321, Инспекција – 367, Други орган управе – 856,

Непосредно сазнање јавног тужилаштва – 470 и Остали – 2.481.

У трећој табели (оптужена пунолетна лица према кривичном делу, за период 2017–2021. године) издвојила су се три кривична дела, према броју подигнутих оптужница. То су: Кривична дела против имовине као дело са највише подигнутих оптужница, затим, Кривична дела против брака и породице и Кривична дела против здравља људи.

У четвртој табели (осуђена пунолетна лица према кривичном делу, за период 2017–2021. године) издвојила су се три кривична дела, према броју донетих осуђујућих пресуда. То су: Кривична дела против имовине као дело са највише донетих осуђујућих пресуда, затим, Кривична дела против брака и породице и Кривична дела против здравља људи.

Што се тиче критеријума - Начин подношења пријаве, преко МУП је поднето чак 65.491 кривичних пријава, а непосредним путем тек 15.141 кривичних пријава.

Поред приказаних података, учињена је табеларна анализа и учешћа полиције у подношењу кривичних пријава за свако појединачно кривично дело, што је у другој табели такође детаљно приказано.

Даље, циљ истраживања путем анкетног упитника било је долажење до мишљења и перцепције стручне јавности када је реч о учешћу и доприносу полиције расветљењу кривичних дела у Републици Србији. Истраживање је спроведено путем попуњавања електронског упитника, а коме су испитаници могли да приступе путем линка који им је послат. Инсистирањем на давању само једног одговора на постављено питање покушано је да се дође до јаснијег става стручне јавности у области учешћа и доприноса полиције расветљењу кривичних дела у Републици Србији. Анкета је спроведена анонимно у периоду децембар 2022. године – јануар 2023. године, у Новом Саду, а истраживање је обухватило 30 испитаника - сараднике и судије Основног суда у Новом Саду, Вишег суда у Новом Саду, Основне јавне тужиоце и Више јавне тужиоце у Новом Саду, као и адвокате у Новом Саду.

Анкетни упитник се састојао од 5 питања са понуђеним одговорима, а питања су била следећа:

1. Да ли, према Вашем мишљењу, правовремени приступ и континуирана обука припадника полицијских органа доприносе бољем утврђивању материјалне истине у коначној фази кривичног поступка?

2. Да ли, према Вашем мишљењу, правилном применом законских овлашћења полицијски рад доводи до адекватних одлука правосудних органа?

3. Да ли, према Вашем мишљењу, криминалистичке радње полиције у предистражном и истражном поступку представљају круцијални корак ка покретању кривичног поступка и расветљењу кривичних дела?

4. Да ли сте у свом раду уочили податак да је МУП подносилац кривичне пријаве чешће него други учесници у поступку?

5. Да ли сматрате да полиција даје значајан допринос расветљењу појединачних кривичних дела, као и укупног криминалитета, у Републици Србији?

Закључци поводом првог анкетног питања:

Када је реч о резултатима анкете на ово питање, испитаници су заокружили опцију ДА у 76,7% (23 одговора од укупно 30), затим, опцију НЕ у 16,7% (5 одговора од укупно 30) и на крају, опцију НЕ

ЗНАМ у 6,7% (2 одговора од укупно 30). Уочава се да су сви испитаници одговорили на ово питање и изабрали понуђене опције одговора. Овакви резултати могу се тумачити тако да највећи број испитаника (76,7%) сматра да се правовременим приступом и континуираном обуком припадника полицијских органа доприноси бољем утврђивању материјалне истине у коначној фази кривичног поступка.

Закључци поводом другог анкетног питања:

Када је реч о резултатима анкете на ово питање, испитаници су заокружили опцију ДА у 55,2% (16 одговора од укупно 30), затим, опцију НЕ у 17,2% (5 одговора од укупно 30), затим, опцију ДЕЛИМИЧНО у 27,6% (8 одговора од укупно 30). Опцију НЕ ЗНАМ нико од испитаника није заокружио. Уочава се да један испитаник није одговорио на ово питање, што је забележено у опцији НЕМА ОДГОВОРА. Овакви резултати могу се тумачити тако да највећи број испитаника (55,2%) сматра да правилном применом законских овлашћења полицијски рад доводи до адекватних одлука правосудних органа.

Закључци поводом трећег анкетног питања:

Када је реч о резултатима анкете на ово питање, испитаници су заокружили опцију ДА у 63,3% (19 одговора од укупно 30), затим, опцију НЕ у 6,7% (2 одговора од укупно 30), затим, опцију ДЕЛИМИЧНО у 30% (9 одговора од укупно 30). Опцију НЕ ЗНАМ нико од испитаника није одабрао. Уочава се да су сви испитаници одговорили на ово питање и изабрали понуђене опције одговора. Овакви резултати могу се тумачити тако да највећи број испитаника (63,3%) сматра да криминалистичке радње полиције у предистражном и истражном поступку представљају круцијални корак ка покретању кривичног поступка и расветљењу кривичних дела.

Закључци поводом четвртог анкетног питања:

Када је реч о резултатима анкете на ово питање, испитаници су заокружили опцију ДА у 73,3% (22 одговора од укупно 30), затим, опцију НЕ у 3,3% (1 одговор од укупно 30), затим, опцију НЕ ЗНАМ у 23,3% (7 одговора од укупно 30). Уочава се да су сви испитаници одговорили на ово питање и изабрали понуђене опције одговора. Овакви резултати могу се тумачити тако да је највећи број испитаника (73,3%) уочио податак да је МУП подносилац кривичне пријаве чешће него други учесници у поступку.

Закључци поводом петог анкетног питања:

Када је реч о резултатима анкете на ово питање, испитаници су заокружили опцију ДА у 63,3% (19 одговора од укупно 30), затим, опцију НЕ у 6,7% (2 одговора од укупно 30), затим, опцију ДЕЛИМИЧНО у 30% (9 одговора од укупно 30). Опцију НЕ ЗНАМ нико од испитаника није одабрао. Уочава се да су сви испитаници одговорили на ово питање и изабрали понуђене опције одговора. Овакви резултати могу се тумачити тако да највећи број испитаника (63,3%) сматра да полиција даје значајан допринос расветљењу појединачних кривичних дела, као и укупног криминалитета, у Републици Србији. Ово је веома значајно, имајући у виду да се ради о мишљењу стручне јавности, која се у свакодневном раду посредно или непосредно сусреће са ефектима полицијског рада у пракси.

Након свега изнетог, може се учинити осврт на постављене хипотезе на самом почетку дисертације и изнети закључак да су све три хипотезе потврђене у дисертацији. Наиме, криминалистичке радње полиције у предистражном и истражном поступку представљају круцијални корак ка покретању кривичног поступка и расветљењу кривичних дела. Затим, правовремени приступ и континуирана обука припадника полицијских органа доприносе бољем утврђивању материјалне истине у коначној фази

кривичног поступка. И коначно, правилном применом законских овлашћења полицијски рад доводи до адекватних одлука правосудних органа.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Са аспекта начина приказа и тумачења резултата истраживања, дисертација „**Предузимање криминалистичких радњи и допринос полиције расветљењу кривичних дела**“ оцењује се као научно-валидно, научно-релевантно, а такође и изузетно корисно и комплексно истраживање у његовој научно-теоријској и практичној примени.

Стога, и теоријски и практично ова дисертација као једна систематизована и свеобухватно обрађена целина, представља значајну основу за даља научна истраживања ове области која ће се и даље неминовно развијати.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ/ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА:

1. Да ли је докторска дисертација/докторски уметнички пројекат написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме
2. Да ли докторска дисертација/докторски уметнички пројекат садржи све битне елементе
3. По чему је докторска дисертација/докторски уметнички пројекат оригиналан допринос науци, односно уметности
4. Недостаци докторске дисертације/докторског уметничког пројекта и њихов утицај на резултат истраживања

Докторска дисертација кандидаткиње **Јелене Лукавац** под називом „**Предузимање криминалистичких радњи и допринос полиције расветљењу кривичних дела**“ по свим елементима релевантним за овај ниво научно-истраживачког рада задовољава устаљене критеријуме и Комисија са задовољством даје коначну позитивну оцену, из следећих разлога:

- Докторска дисертација написана је у складу са образложењем наведеним у пријави теме и садржи све битне елементе који је чине квалитетним научно-теоријским штивом за даља изучавања, те одличном апликативном подлогом за решавање бројних питања која се у пракси правосудних органа свакодневно појављују;
- Поред научног, дисертација има и практични значај. Основна намера кандидаткиње била је да пружи преваходно научни, а такође и шири, односно друштвени допринос поводом анализе предмета истраживања, са циљем да анализа теме рада допринесе културолошком аспекту познавања материје и адекватне информисаности научне и стручне јавности о предмету истраживања, његовом нормативном и практичном значају, димензији примене, суштини и референтним оквирима даљег развоја;
- Кандидаткиња систематски, разрадом сваке појединачне целине, у потпуности потврђује основну хипотезу дисертације која гласи „Криминалистичке радње полиције у предистражном и истражном поступку представљају круцијални корак ка покретању кривичног поступка и расветљењу кривичних дела“.
- Потврђене су и две посебне хипотезе. Наиме, криминалистичке радње полиције у предистражном и истражном поступку представљају круцијални корак ка покретању кривичног поступка и расветљењу кривичних дела. Затим, правовремени приступ и континуирана обука припадника полицијских органа доприносе бољем утврђивању материјалне истине у коначној фази кривичног поступка. И коначно, правилном применом законских овлашћења полицијски рад доводи до адекватних одлука правосудних органа.

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене докторске дисертације/докторског уметничког пројекта, комисија предлаже:

- да се докторска дисертација кандидаткиње Јелене Лукавац под називом „Предузимање криминалистичких радњи и допринос полиције расветљењу кривичних дела“ **прихвати**, а кандидаткињи од стране Наставно-научног већа Правног факултета за привреду и правосуђе у Новом Саду и Сената Универзитета Привредна академија у Новом Саду, **одобри јавна одбрана**.
- Овакав став Комисија је образложила претходно изнетим ставовима који показују испуњеност

свих формалних услова од стране кандидаткиње и докторске дисертације, са јасним научним доприносом дисертације, високим квалитетом обраде теме, њеном актуелношћу, као и могућностима провере и практичне примене ставова и резултата до којих је кандидаткиња дошла у обради своје докторске дисертације. Оцењује се да је ова докторска дисертација у свему урађена према одобреној пријави, да је оригинално и самостално научно дело кандидаткиње. Комисија сматра да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____
Проф. др Јелена Матијашевић - ментор

_____
Проф. др Дарко Маринковић – председник комисије

_____
Проф. др Јоко Драгојловић - члан комисије

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.